

استاندارد حسابرسی ۵۱۰
حسابرسی نخستین – مانده‌های اول دوره
(تجدد یارنظر شده ۱۳۹۵)

فهرست مندرجات

بند

۱	کلیات
۲	دامنه کاربرد
۳	تاریخ اجرا
۴	هدف
۵ - ۹	تعاریف
۱۰ - ۱۳	الزامات
ت-۱ تا ت-۷	روشهای حسابرسی
ت-۸ و ت-۹	نتیجه‌گیری و گزارشگری
توضیحات کاربردی	
ت-۱ تا ت-۷	روشهای حسابرسی
ت-۸ و ت-۹	نتیجه‌گیری و گزارشگری

پیوست: نمونه‌ای از گزارش حسابرس با اظهارنظر تعدیل شده نسبت به صورتهای مالی

این استاندارد باید همراه با استاندارد حسابرسی ۲۰۰ "اهداف کلی حسابرس مستقل و انجام حسابرسی طبق استانداردهای حسابرسی" مطالعه شود.

استاندارد حسابرسی ۵۱۰

حسابرسی نخستین – مانده‌های اول دوره

(تجدیدنظر شده ۱۳۹۵)

کلیات

دامنه کاربرد

۱. در این استاندارد، مسئولیت‌های حسابرس در ارتباط با اول مانده‌های اول دوره هنگام انجام حسابرسی نخستین، مطرح شده است. مانده‌های اول دوره، علاوه بر مبالغ صورتهای مالی، شامل موضوعات مستلزم افشا مانند بدیهای احتمالی و تعهدات نیز می‌باشد که در ابتدای دوره وجود داشته‌اند. در مواردی که صورتهای مالی شامل اطلاعات مالی مقایسه‌ای است، الزامات و رهنمودهای استاندارد ۷۱۰^۱ نیز بکار گرفته می‌شود. استاندارد ۳۰۰ شامل الزامات و رهنمودهای بیشتری درخصوص اقدامات قبل از شروع حسابرسی نخستین است.

تاریخ اجرا

۲. این استاندارد برای حسابرسی صورتهای مالی که دوره مالی آنها از اول فوریه ۱۳۹۵ و پس از آن شروع می‌شود، لازم‌الاجراست.

هدف

۳. هدف حسابرس در حسابرسی نخستین در ارتباط با مانده‌های اول دوره، کسب شواهد حسابرسی کافی و مناسب درخصوص موارد زیر است:
- الف - آیا مانده‌های اول دوره حاوی تحریفهایی است که اثر بالهمیتی بر صورتهای مالی دوره جاری داشته باشد یا خیر، و
- ب - آیا رویه‌های حسابداری مناسب مورد استفاده در تعیین مانده‌های اول دوره، به صورت یکنواخت در تهیه صورتهای مالی دوره جاری بکار گرفته شده است یا خیر، و اینکه آیا تغییر در رویه‌های حسابداری، طبق استانداردهای حسابداری به درستی در حسابها منظور، و به نحو مناسب ارائه و افشا شده است یا خیر.

تعاریف

۴. در این استاندارد، اصطلاحات زیر با معانی مشخص شده برای آنها بکار رفته است:
- الف - **حسابرس قبلي** – مؤسسه^۲ حسابرسی دیگری که صورتهای مالی دوره قبل واحد تجاری را حسابرسی کرده و حسابرس فعلی، جایگزین آن شده است.

ب - **حسابرسی نخستین** – انجام یک کار حسابرسی در شرایطی که:

۱. صورتهای مالی دوره قبل حسابرسی نشده باشد، یا
۲. صورتهای مالی دوره قبل توسط حسابرس قبلي، حسابرسی شده باشد.
- پ - **مانده‌های اول دوره** – مانده حسابهایی که در ابتدای دوره وجود داشته است. مانده‌های اول دوره مبتنی بر مانده‌های پایان دوره قبل می‌باشد و آثار معاملات و سایر رویدادهای دوره‌های قبل و رویه‌های حسابداری بکار گرفته شده در دوره قبل را منعکس می‌کند. مانده‌های اول دوره همچنین شامل موضوعات مستلزم افتایی است که در ابتدای دوره وجود داشته‌اند، مانند بدیهای احتمالی و تعهدات.

الزامات

روشهای حسابرسی

مانده‌های اول دوره

۵. حسابرس باید آخرین صورتهای مالی، در صورت وجود، و گزارش حسابرس قبلي درباره آن صورتهای مالی را، در صورت وجود، برای کسب اطلاعات مربوط به مانده‌های اول دوره، شامل موارد افشا، مطالعه کند.
۶. حسابرس باید شواهد حسابرسی کافی و مناسبی را درباره اینکه آیا مانده‌های اول دوره حاوی تحریفهایی است که اثر بالهمیتی بر صورتهای مالی دوره جاری داشته باشد یا خیر، از طرق زیر کسب کند: (رک: بندهای ت-۱ و ت-۲)
- الف - تعیین اینکه آیا مانده‌های پایان دوره قبل به درستی به دوره جاری منتقل یا در موارد مقتضی، تجدید ارائه شده است یا خیر،
- ب - تعیین اینکه آیا مانده‌های اول دوره، نتیجه بکار گیری رویه‌های حسابداری مناسبی بوده است یا خیر، و
- پ - انجام یک یا چند مورد زیر: (رک: بندهای ت-۳ تا ت-۷)
۱. در مواردی که صورتهای مالی دوره قبل حسابرسی شده است، بررسی کاربرگهای حسابرس قبلي برای کسب شواهد درخصوص مانده‌های اول دوره،
۲. ارزیابی اینکه آیا روشهای حسابرسی اجرا شده در دوره جاری، شواهد مربوطی را در مورد مانده‌های اول دوره فراهم می‌کند یا خیر، یا
۳. اجرای روشهای حسابرسی خاص برای کسب شواهد درخصوص مانده‌های اول دوره.

۱. استاندارد حسابرسی ۷۱۰، "اطلاعات مقایسه‌ای"

۲. استاندارد حسابرسی ۳۰۰، "برنامه‌ریزی حسابرسی صورتهای مالی (تجدیدنظر شده ۱۳۹۲)"

۳. استاندارد کنترل کیفیت ۱، "کنترل کیفیت در مؤسسات ارائه کننده خدمات حسابرسی، سایر خدمات اطمینان‌بخشی و خدمات مرتبط"، بند ۶

استاندارد حسابرسی ۵۱۰ حسابرسی نخستین – مانده‌های اول دوره

(تجدیدنظر شده ۱۳۹۵)

۷. اگر شواهد کسب شده توسط حسابرس نشان دهد که مانده‌های اول دوره حاوی تحریفهایی است که می‌تواند اثر بالهمیتی بر صورتهای مالی دوره جاری داشته باشد، حسابرس باید روشهای حسابرسی لازم و مناسب شرایط موجود را برای تعیین اثر این تحریفها بر صورتهای مالی دوره جاری اجرا کند. اگر حسابرس به این نتیجه برسد که چنین تحریفهایی در صورتهای مالی دوره جاری وجود دارند، باید این تحریفها را طبق استاندارد ۴۵۰^۱ به سطح مناسبی از مدیران اجرایی و ارکان راهبری اطلاع‌رسانی کند.

یکنواختی رویه‌های حسابداری

۸. حسابرس باید شواهد حسابرسی کافی و مناسبی را درخصوص اینکه آیا رویه‌های حسابداری مناسب مورد استفاده در تعیین مانده‌های اول دوره به صورت یکنواخت در تهیه صورتهای مالی دوره جاری بکار گرفته شده است یا خیر، و اینکه آیا تغییر در رویه‌های حسابداری طبق استانداردهای حسابداری به درستی در حسابها منظور، و به نحو مناسب ارائه و افشا شده است یا خیر، کسب کند.

اطلاعات مربوط در گزارش حسابرس قبلي

۹. اگر صورتهای مالی دوره قبل توسط حسابرس دیگری حسابرسی شده باشد و حسابرس قبلي اظهارنظر تعديل شده ارائه کرده باشد، حسابرس باید طبق استاندارد ۳۱۵^۲ تأثیر موضوعی که منجر به تعديل اظهارنظر در گزارش حسابرس قبلي شده است را در ارزیابی خطرهای تحریف بالهمیت در صورتهای مالی دوره جاری مورد توجه قرار دهد.

نتیجه‌گیری و گزارشگری

مانده‌های اول دوره

۱۰. اگر حسابرس نتواند شواهد حسابرسی کافی و مناسبی را درخصوص مانده‌های اول دوره کسب نماید، باید طبق استاندارد ۷۰۵^۳، حسب مورد، اظهارنظر مشروط یا عدم اظهارنظر ارائه کند. (رك: بند ت-۸)

۱۱. اگر حسابرس به این نتیجه برسد که مانده‌های اول دوره حاوی تحریفی است که اثر بالهمیتی بر صورتهای مالی دوره جاری دارد و اثر این تحریف به درستی اصلاح نگردیده، یا به نحو مناسب ارائه یا افشا نشده است، باید طبق استاندارد ۷۰۵، حسب مورد، اظهارنظر مشروط یا مردود ارائه کند.

یکنواختی رویه‌های حسابداری

۱۲. اگر حسابرس به این نتیجه برسد که:

الف - رویه‌های حسابداری بکار گرفته شده در دوره جاری طبق استانداردهای حسابداری به صورت یکنواخت نسبت به مانده‌های اول دوره بکار گرفته نشده است، یا

ب - تغییر در رویه‌های حسابداری، طبق استانداردهای حسابداری به درستی اعمال یا به نحو مناسب ارائه یا افشا نشده است، حسابرس باید طبق استاندارد ۷۰۵، حسب مورد، اظهارنظر مشروط یا مردود ارائه کند.

تعديل اظهارنظر در گزارش حسابرس قبلي

۱۳. اگر اظهارنظر حسابرس قبلي نسبت به صورتهای مالی دوره قبل تعديل شده باشد و این تعديل، برای صورتهای مالی دوره جاری همچنان مربوط و بالهمیت باشد، حسابرس باید طبق استانداردهای ۷۰۵ و ۷۱۰^۴، اظهارنظر خود را نسبت به صورتهای مالی دوره جاری تعديل کند. (رك: بند ت-۹)

توضیحات کاربردی

روشهای حسابرسی

۱-۱. ملاحظات خاص حسابرسی واحد‌های بخش عمومی (رك: بند ۶)

در بخش عمومی ممکن است درخصوص اطلاعاتی که حسابرس جانشین می‌تواند از حسابرس قبلي کسب کند، محدودیتهای قانونی یا مقرراتی وجود داشته باشد. برای مثال، اگر یک واحد بخش عمومی که قبل از توسط حسابرس منتخب قانونی حسابرسی شده است، در دوره جاری خصوصی شده باشد، میزان دسترسی به کاربرگهای حسابرسی یا سایر اطلاعاتی که حسابرس منتخب قانونی می‌تواند برای حسابرس جانشین در بخش خصوصی فراهم کند، ممکن است به واسطه قوانین یا مقررات محرومانه بودن، محدود شده باشد. در شرایطی که چنین اطلاع‌رسانی‌ای محدود شده است، ممکن است ضرورت یابد شواهد حسابرسی از طریق روشهای دیگر کسب شود و در صورت محدودیت در کسب شواهد حسابرسی کافی و مناسب، اثر آن بر اظهارنظر حسابرس مورد توجه قرار می‌گیرد.

۲-۲. چنانچه حسابرس منتخب قانونی یک واحد بخش عمومی، انجام حسابرسی دوره جاری را به یک مؤسسه حسابرسی بخش خصوصی برون‌سپاری کند و حسابرسی دوره قبل را به مؤسسه حسابرسی دیگری واگذار کرده باشد، معمولاً در چنین حالتی، این موضوع برای

۱. استاندارد حسابرسی ۴۵۰، "از زیابی تحریفهای شناسایی شده در حسابرسی" بندهای ۸ و ۱۲

۲. استاندارد حسابرسی ۳۱۵، "تشخیص و ارزیابی خطرهای تحریف بالهمیت از طریق شناخت واحد تجاری و محیط آن" (تجدیدنظر شده ۱۳۹۳)

۳. استاندارد حسابرسی ۷۰۵، "اظهارنظرهای تعديل شده در گزارش حسابرس مستقل"

استاندارد حسابرسی ۵۱۰

حسابرسی نخستین – مانده‌های اول دوره

(تجدد یاری نظر شده ۱۳۹۵)

حسابرس منتخب قانونی، به عنوان تغییر حسابرس در نظر گرفته نمی‌شود. با این حال، با توجه به ماهیت قراردادی که بین حسابرس منتخب قانونی و مؤسسه حسابرسی بخش خصوصی منعقد شده است، ممکن است از نظر حسابرسان بخش خصوصی در این مسئولیت‌ها ایشان، کار حسابرسی به عنوان حسابرسی نخستین در نظر گرفته شود و بنابراین الزامات این استاندارد کاربرد داشته باشد.

مانده‌های اول دوره (رک: بند ۶-پ)

ت-۳. ماهیت و میزان روش‌های حسابرسی لازم برای کسب شواهد حسابرسی کافی و مناسب درخصوص مانده‌های اول دوره به موضوعاتی نظری موارد زیر بستگی دارد:

•

•

•

•

•

رویه‌های حسابداری مورد استفاده واحد تجاری.

ماهیت مانده حسابها، گروههای معاملات و موارد افشا و خطرهای تحریف بالهمیت در صورتهای مالی دوره جاری.

عمله بودن مانده‌های اول دوره نسبت به صورتهای مالی دوره جاری.

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•</

استاندارد حسابرسی ۵۱۰
حسابرسی نخستین – مانده‌های اول دوره
(تجدد یاری نظر شاهد ۱۳۹۵)

پیوست (رک: بند ت-۸)

نمونه‌ای از گزارش حسابرس با اظهارنظر تعديل شده نسبت به صورتهای مالی

مثال:

شرایط توصیف شده در بند ت-۸-ب شامل موارد زیر است:

- حسابرس بر شمارش موجودی مواد و کالا در ابتدای دوره نظارت نداشته است و نتوانسته است شواهد حسابرسی کافی و مناسب درخصوص مانده‌های اول دوره موجودی مواد و کالا کسب کند.
- فرض می‌شود که آثار احتمالی محدودیت در کسب شواهد حسابرسی کافی و مناسب درخصوص مانده‌های اول دوره موجودی مواد و کالا، برای عملکرد مالی و جریانهای نقدی واحد تجاری، بالاهمیت ولی غیر فraigir باشد.
- وضعیت مالی در پایان سال مالی به نحو مطلوب ارائه شده است.
- در این شرایط، اظهارنظر مشروط نسبت به عملکرد مالی و جریانهای نقدی، و اظهارنظر تعديل نشده نسبت به وضعیت مالی، مناسب است.

گزارش حسابرس مستقل

به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام شرکت نمونه (سهامی عام)

گزارش نسبت به صورتهای مالی

صورتهای مالی شرکت نمونه (سهامی عام) شامل ترازنامه به تاریخ ۲۹ اسفند ماه ۱۳×۱ و صورتهای سود و زیان، سود و زیان جامع و جریان وجود نقد برای سال مالی منتهی به تاریخ مزبور، و یادداشت‌های توضیحی ۱ تا ... توسط این مؤسسه، حسابرسی شده است.

مسئلیت هیئت مدیره در قبال صورتهای مالی مسئلیت تهیه صورتهای مالی یاد شده طبق استانداردهای حسابداری، با هیئت مدیره شرکت است؛ این مسئلیت شامل طراحی، اعمال و حفظ کنترلهای داخلی مربوط به تهیه صورتهای مالی است به گونه‌ای که این صورتها عاری از تحریف بالاهمیت ناشی از تقلب یا اشتباه باشد.

مسئلیت حسابرس

مسئلیت این مؤسسه، اظهارنظر نسبت به صورتهای مالی یاد شده براساس حسابرسی انجام شده طبق استانداردهای حسابرسی است. استانداردهای مزبور ایجاب می‌کند این مؤسسه الزامات آیین رفتار حرفه‌ای را رعایت و حسابرسی را به گونه‌ای برنامه‌ریزی و اجرا کند که از نبود تحریف بالاهمیت در صورتهای مالی، اطمینان معقول کسب شود.

حسابرسی شامل اجرای روشهایی برای کسب شواهد حسابرسی درباره مبالغ و دیگر اطلاعات افشا شده در صورتهای مالی است. انتخاب روشهای حسابرسی، به قضاوت حسابرس، از جمله ارزیابی خطرهای تحریف بالاهمیت صورتهای مالی ناشی از تقلب یا اشتباه، بستگی دارد. برای ارزیابی این خطرهای کنترلهای داخلی مربوط به تهیه و ارائه صورتهای مالی به منظور طراحی روشهای حسابرسی مناسب شرایط موجود، و نه به قصد اظهارنظر نسبت به اثربخشی کنترلهای داخلی واحد تجاری، بررسی می‌شود. حسابرسی همچنین ارزیابی مناسب بودن روش‌های حسابداری استفاده شده و معقول بودن برآوردهای حسابداری انجام شده توسط هیئت مدیره و نیز ارزیابی کلیت ارائه صورتهای مالی است.

این مؤسسه اعتقاد دارد که شواهد حسابرسی کسب شده، برای اظهارنظر نسبت به وضعیت مالی، و اظهارنظر مشروط نسبت به عملکرد مالی و جریانهای نقدی کافی و مناسب است.

مبانی اظهارنظر مشروط نسبت به عملکرد مالی و جریانهای نقدی

این مؤسسه در ۳۱ خردادماه ۱۳×۱، به عنوان حسابرس شرکت انتخاب شده و بنابراین بر شمارش موجودی مواد و کالای اول سال مالی نظارت نداشته است. این مؤسسه نتوانسته است با اجرای سایر روشهای حسابرسی، خود را نسبت به مقدار موجودی مواد و کالا در ۲۹ اسفندماه ۱۳×۰، متفاوت کند. از آنجا که موجودی مواد و کالای اول دوره در تعیین عملکرد مالی و جریانهای نقدی مؤثر است، این مؤسسه نتوانسته است تعديلاتی را که ممکن بود در مورد سود خالص و خالص جریانهای نقدی ناشی از فعالیتهای عملیاتی ضروری باشد، تعیین کند.

استاندارد حسابرسی ۵۱۰
حسابرسی نخستین – مانده‌های اول دوره
(تجدد یارنظر شاهد ۱۳۹۵)

اظهارنظر نسبت به وضعیت مالی

به نظر این مؤسسه، ترازنامه یاد شده در بالا، وضعیت مالی شرکت نمونه (سهامی عام) را در تاریخ ۲۹ اسفندماه ۱۳×۱، از تمام جنبه‌های بالهیت، طبق استانداردهای حسابداری، به نحو مطلوب نشان می‌دهد.

اظهارنظر مشروط نسبت به عملکرد مالی و جریانهای نقدی

به نظر این مؤسسه، به استثنای آثار احتمالی مورد مندرج در بند مبانی اظهارنظر مشروط، صورتهای سود و زیان و سود و زیان جامع و صورت جریان وجوه نقد یاد شده در بالا، عملکرد مالی و جریانهای نقدی شرکت نمونه (سهامی عام) را برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفندماه ۱۳×۱، از تمام جنبه‌های بالهیت، طبق استانداردهای حسابداری، به نحو مطلوب نشان می‌دهد.

سایر بندهای توضیحی

صورتهای مالی شرکت نمونه (سهامی عام) برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفندماه ۱۳×۰، توسط حسابرس دیگری، مورد حسابرسی قرار گرفته و در گزارش مورخ ۳۱ خردادماه ۱۳×۱ آن مؤسسه نسبت به صورتهای مالی اظهارنظر تعديل نشده ارائه شده است.

گزارش در مورد سایر الزامات قانونی و مقرراتی

[شکل و محتوای این قسمت از گزارش حسابرس با توجه به ماهیت دیگر مسئولیتهای گزارشگری حسابرس، متفاوت خواهد بود.]
[امضای حسابرس]

[تاریخ گزارش حسابرس]

[نشانی حسابرس - در سربرگ مؤسسه حسابرسی نیز می‌تواند درج شود]